

GRIMSTAD KOMMUNE

Postboks 123
4891 GRIMSTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon

Per Arve Drageland, 38 17 62 98

Grimstad kommune. Statsforvalterens behandling av klage over avslag på søknad
om dispensasjon fra LNF-formålet for etablering av sti på gnr. 36 bnr. 2,

Hodnebrog 12

Vi viser til kommunens oversendelse av saken den 24.09.2025. Vi beklager lang saksbehandlingstid.
Statsforvalteren har vurdert klagesaken og fatter følgende **vedtak**:

Grimstad kommunes vedtak av 19.04.2024 og 03.09.2024 oppheves.

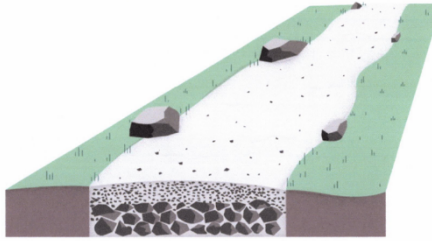
Klager har fått medhold i klagen.

Sakens bakgrunn

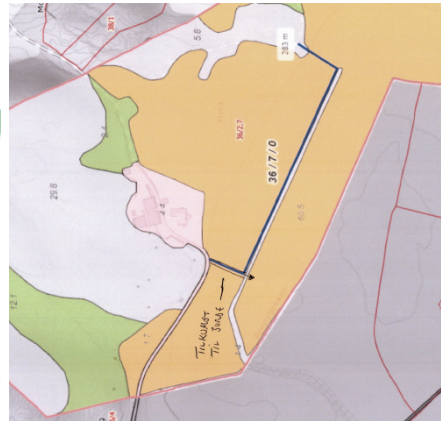
Saken gjelder søknad fra eierne av gnr/bnr 36/2, Bente og Geir Bjørge, mottatt av kommunen 23.10.2023 om dispensasjon fra LNF-formålet for etablering av en 1,2 meter bred sti i kanten av/langsetter åpent dike/grøft som går gjennom jordene på eiendommen deres, i en lengde av ca. 283 meter.

Breidde 120 cm

Her er eit tverrsnitt av ein gruststi med berelag av pukk i botn og eit topplag med grus. | Illustrasjon: Miljødirektoratet

Landbruksnemnda i kommunen vedtok i møte den 22.01.2024 å avslå søknad etter jordlova § 9 om omdisponering av dyrket mark til sti.

Bygningsmyndigheten i kommunen avsto søknaden om dispensasjon fra kommuneplanens LNF-formål den 19.04.2024.

Vedtaket ble påklaget av tiltakshaverne Bente og Geir Bjørge via advokat Anne Sundøy i adv.fa. Wigemyr i brev av 27.05.2024. Statsforvalteren viser til klagen.

Teknisk utvalg behandlet klagen første gang i møte 03.09.2024, og fattet da enstemmig følgende nye vedtak:

«Konflikten mellom privat boliggård og allmennhetens ferdsel kan løses med flere alternative løsninger. Eiendommen har stort areal på ca. 161 dekar og det kan finnes andre alternative traseer. F.eks. legging av sti som merket med rødt under. Kommunedirektøren anbefaler at tiltakshaver søker tillatelse med ny plassering. Saken kan derfor behandles etter jordloven og plan- og bygningsloven på nytt.»

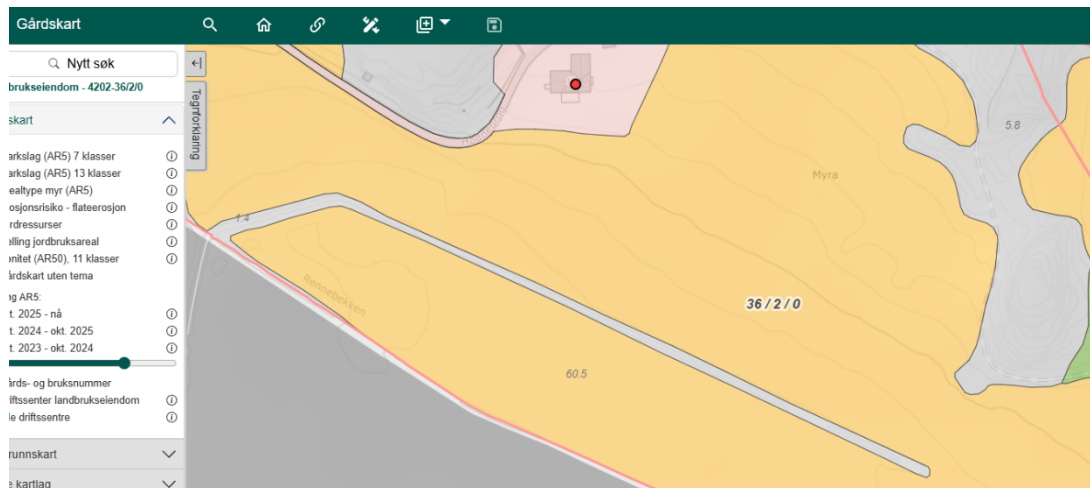
Administrasjonen hadde i sin innstilling foreslått at det tidligere vedtak skulle opprettholdes, at klagen ikke skulle tas til følge, og at saken skulle oversendes til Statsforvalteren. Politikernes vedtak ble annerledes, men i tråd med en «alternativ løsning» som administrasjonen hadde nevnt avslutningsvis i sitt saksframlegg. Kommunen oversendte det nye vedtaket til Bjørge i brev 17.09.2024 med orientering om klageadgang.

Det nye vedtaket ble også påklaget av advokat Sundøy i adv.fa. Wigemyr pva. tiltakshaverne Bente og Geir Bjørge i brev av 18.09.2024. Statsforvalteren viser til klagen.

Kommunen tok ikke klagen til følge i Teknisk utvalgs møte den 16.09.2025. Saken ble deretter oversendt Statsforvalteren for endelig avgjørelse.

Statsforvalteren forutsetter at partene er kjent med sakens dokumenter og gir derfor ikke ytterligere saksreferat. Vi viser til kommunens innstilling og sakens øvrige dokumenter.

Statsforvalteren konstaterer at det aktuelle diket/grøfta, med tillegg av noe kantsone, i Nibio Gårdskart er rubrisert som «annet markslag», med fulldyrka jord på hver av sidene.

Formelle forhold og Statsforvalterens kompetanse

Statsforvalteren kan ved klagebehandlingen prøve alle sider av saken, og ta hensyn til nye omstendigheter. Vi skal vurdere de synspunktene klageren kommer med, men kan også ta opp forhold som klageren ikke har nevnt. Ved prøving av *det frie skjønn* skal vi legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret. Vi viser til forvaltningsloven (fvl.) § 34 andre ledd.

Statsforvalteren kan selv treffe nytt vedtak i saken, eller oppheve det og sende saken tilbake til kommunen til helt eller delvis ny behandling, jf. fvl. § 34 fjerde ledd.

Avgjørelsen som er påklaget er et enkeltvedtak, og klager har klagerett. Klagen er fremsatt innen utløpet av klagefristen. Vilårene for å ta klagen under behandling i fvl. §§ 28 og 29 er dermed oppfylt.

Saken anses tilstrekkelig opplyst etter fvl. § 17, og Statsforvalteren finner derfor å kunne avgjøre den på grunnlag av de opplysningene som foreligger. Statsforvalteren finner det heller ikke nødvendig å foreta befaring, da de faktiske forholdene er forsvarlig belyst med kart, bilder/illustrasjoner i saksdokumentene, samt tilgjengelige gårdskart og flyfoto.

Klagene

Det fremgår av tiltakshavernes 1. klager, datert 11. og 27.05.2024 bl.a. at

«Bakgrunnen for at Bente og Geir Bjørge (heretter Bente og Geir) har søkt om oppføring av tursti er at allmennheten i dag benytter vei som har trase rett gjennom gårdstunet og den private sonen rundt bolighuset på gården.....Det finnes flere alternative traseer som allmennheten kan benytte for å komme til det samme turområdet, uten å ferdes over gårdstunet til Bente og Geir....»

«...»Andre gårder som Hodnebrogveien passerer, har tidligere sørget for at Hodnebrogveien er lagt om, slik at det ikke er like sjenerende ferdsel over deres gårdstun. Trafikken på Hodnebrogveien er derfor ikke til like stor sjanse for dem....»

.....De har derfor søkt Grimstad kommune om å oppføre en omlegging av turstien langs diket over det ene jordet. Her kan det enkelt opparbeides en trase som allmennheten kan benytte for å komme seg videre innover til landbruksveien på andre siden av gårdsplassen.

En slik omlegging av traseen vil i liten grad gå utover produktive landbruksarealer og kan enkelt tilbakeføres dersom det senere skulle være ønskelig å fjerne stien. Per i dag dyrkes ikke jorda helt ut til diket, fordi grøftene da vil skli ut. En opparbeidelse av tursti må gjøres slik at minst mulig dyrket mark må omgjøres til tursti. Stien trenger ikke være bred, men dekket bør være slik at det også er mulig å sykle på stien. Selv om jordvernet står sterkt, jf. jordlovens § 9, vil hensynet til at allmennheten fortsatt skal kunne ferdes enkelt i området stå sterkt.

Alternativt kan det tilrettelegges for at allmennheten kan ferdes på sti i åsen i nord bak gårdstunet. Dette er et godt alternativ for gående og ridende, men er ikke egnet for syklende.

Klager fremhever videre at når de

«ønsker å tilrettelegge for omlegging av turstien og stiller arealer til rådighet på sin eiendom, er det av hensyn til at dette er en langsiktig løsning som er god både for gården og samfunnet ellers. At det tilrettelegges for en forbindelsessti fra Hodnebrogveien til marka som går utenom gårdsplassen, er en god løsning for allmennheten og som tilgodeser friluftsinnteresser på en god måte. Negative konsekvenser for landbruksdriften er marginale, mens samfunnsinteressen i å få omlagt turveien til en brukervennlig trase er stor.

Hensynene i plan- og bygningslovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, blir ikke vesentlig tilsidesatt. Fordelene ved å gi dispensasjon er klart større enn ulempe.»

* * *

I tiltakshavernes 2. klage av 18.09.2024 fra adv.fa. Wigemyr pva. klagerne Bente og Geir Bjørge fremkommer det at tidligere klage opprettholdes, og at det i tillegg til begrunnelse i klage 11. og 27. mai 2024 også gjøres gjeldende at innvilgelse av dispensasjon for en tursti langs diket vil være til fordel for friluftslivet og allmennhetens interesser. Det anføres å være et samfunnsgagn som gir hjemmel til omdisponering av dyrket mark i hht. jordloven § 9.

Klager anfører videre at dette gir hjemmel til å dispensere fra LNF-formålet i kommuneplanen i hht. pbl. § 19-2. Klager understreker at dispensasjon vil være fordelaktig for allmennhetens interesser (et stort antall brukere) ved tilgang til natur og turvei med de folkehelse-betraktninger det innebærer, og at fordelene derfor vil være klart større enn ulempe. Når Bjørge stenger nåværende vei gjennom gårdsplassen deres, vil alternativet for allmennheten være å gå enten gjennom kupert terreng, eller å benytte andre veier, for å komme seg inn til samme turområde.

Klagerne ber i klageskrivet 18.09.2024 om at kommunen behandler klage på saken på nytt, og at de mener å være i sin fulle rett til å stenge for allmennhetens ferdsel gjennom gårdstunet/hustomta si. De mener gjennom søknaden å ha lagt til rette for tursti som allmennheten kan benytte, og vil ikke bruke ytterligere tid og kostnader på andre alternativer. De ber om at saken oversendes til Statsforvalteren dersom kommunen opprettholder tidligere vedtak.

Deretter har det gått over ett år før saken ble oversendt av kommunen til statsforvalteren for klagebehandling.

Statsforvalteren viser for øvrig til begge klagene i sin helhet.

Statsforvalterens vurdering av saken

1. Innledning

Utgangspunktet for saken er om de rettslige vilkårene for dispensasjon i pbl. § 19-2 er oppfylt eller ikke, og om kommunens vedtak om å avslå søknaden om dispensasjon fra kommuneplanens LNF formål med hensynssone landbruk, er gyldig eller ikke.

En hovedproblemstilling i klagesaken blir imidlertid først om kommunens vedtak er begrunnet i samsvar med forvaltningslovens bestemmelser, jfr. fvl §§ 24 og 25, om vedtaket lider av saksbehandlingsfeil, og eventuelt er ugyldig av denne grunn.

Statsforvalteren har kommet til at kommunens vedtak om å avslå dispensasjon for sti som omsøkt, hovedsakelig langs den åpne grøfta/diket, ikke er tilstrekkelig begrunnet. Vi vil redegjøre for dette i det følgende. Vi går likevel i punkt 2 først gjennom de rettslige rammene for tiltaket, herunder spørsmålet om søknadsplikt, og hvilke rammer som er gitt i gjeldende arealplaner. Deretter følger i punkt 3 en gjennomgang av hvilke krav som gjelder for begrunnelse av et dispensasjonsvedtak samt vår vurdering av kommunens vedtak.

2. Rettslige rammer for tiltaket

2.1 Søknadsplikt

For å anlegge 1,2 meter bred tursti i LNF-område med hensynssone landbruk, så er det påkrevd med dispensasjon i hht. pbl. § 19-2. Dette selv om tiltaket ellers ikke ville være søknadspliktig, jfr. pbl. § 20-2, første ledd andre punktum, jfr. pbl. § 1-6 første ledd, andre punktum.

2.2 Planstatus

Eiendommen omfattes av kommuneplan for Grimstad, vedtatt av kommunestyret/bystyret 27.10.2020, hvor den er avsatt til LNF-formål, jf. pbl. § 11-7 andre ledd nr. 5, med hensynssone landbruk i hht. pbl. § 11-8, tredje ledd bokstav c.

Det følger av de tilhørende retningslinjene pkt 4.5 at det

«innenfor hensynssonen landbruk tillates ikke tiltak som kan forringe eller føre til driftsulemper for jordbruksområdene..... og skal underlegges strengeste jordvern».

Videre heter det av retningslinjene pkt. 5.6 om LNF-områder at det i LNF-området

«etter dispensasjonssøknad [kan] tillates etablering av enkle tiltak som tilrettelegger for friluftsliv. Eksempler på slike enkle tiltak er tursti..... Følgende vurderingskriterier skal legges til

grunn for dispensasjon; a) Tiltak skal være av enkel karakter, skiltes allment tilgjengelig og fremme friluftsinnteresser.....»

Omsøkte tiltak er i strid med kommuneplanens LNF-formål. En godkjenning krever således dispensasjon fra gjeldende kommuneplan.

3. Statsforvalterens vurdering av kommunens vedtak

3.1 Generelt om vilkårene for dispensasjon

Plan- og bygningsloven § 19-2 andre ledd oppstiller to vilkår for dispensasjon. For det første kan ikke dispensasjonen vesentlig tilsidesette «hensynene bak bestemmelsen som det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser». For det andre må fordelene ved å gi dispensasjonen være «klart større» enn ulempene. Begge disse vilkårene må være oppfylt for at det skal kunne gis dispensasjon.

Det følger av lovforarbeidene at det normalt ikke vil være anledning til å gi dispensasjon når hensynene bak bestemmelsen det søkes dispensasjon fra fortsatt gjør seg gjeldende med styrke.¹ Den klare hovedregelen er at planer skal følges inntil de oppheves eller endres.²

Når det gjelder vilkåret om at fordelene må være klart større enn ulempene, er det primært samfunnsmessig areal- og ressursdisponering som er relevant. Fordeler av privat karakter vil kun helt unntaksvis kunne vektlegges i interesseavveiningen.³

Hvis lovens to vilkår er oppfylt, «kan» kommunen gi dispensasjon, jf. pbl. § 19-2 første ledd første punktum. Dette betyr at kommunen har en skjønnsmessig adgang, men ingen plikt, til å gi dispensasjon der vilkårene etter loven er oppfylt.

Det er altså ingen som har krav på å få dispensasjon. Kommunen kan velge å avslå dispensasjonssøknader basert på såkalt fritt skjønn. Kommunen kan i denne vurderingen legge vekt på blant annet foreliggende politiske og faglige føringer. Presedens-/konsekvenshensyn kan i denne sammenheng også tillegges vekt. Det vises herunder til at et avslag må være begrunnet i saklige hensyn, og må ikke være vilkårlig.

Vurderingen av om de to vilkårene i pbl. § 19-2 andre ledd er oppfylt er en juridisk vurdering (rettsanvendelse), og ikke fritt skjønn. Derimot vil kommunens avgjørelse av om den skal benytte den skjønnsmessige adgangen til å innvilge dispensasjon der vilkårene er oppfylt, være underlagt kommunens frie skjønn. Hensynet til det kommunale selvstyret har som nevnt over stor vekt i vår prøving av det frie skjønn, men er ikke relevant i prøvingen av kommunens rettsanvendelse.

En dispensasjon endrer ikke en plan, men gir tillatelse til å fravike planen for det aktuelle tiltaket søknaden gjelder.

3.2 Generelt om krav til begrunnelse av vedtak

¹ Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 242

² Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) på side 242

³ Prop. 169 L (2020-2021) pkt. 6.6.4 s. 44-45 og HR-2026-730-A

Det følger av pbl. § 1-9 at forvaltningsloven (fvl.) også gjelder for vedtak etter plan- og bygningsloven. Kommunens dispensasjonsvedtak er et enkeltvedtak, se fvl. § 2 første ledd bokstav a og b. Det innebærer at forvaltningslovens krav til begrunnelse gjelder for vedtaket, jf. fvl. §§ 24 og 25.

Begrunnelsen må komme frem av vedtaket eller saksfremlegget til vedtaket. I korte trekk skal begrunnelsen vise til hvilke regler som gjelder og innholdet i disse reglene, beskrive fakta i saken og forklare hvilke hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av skjønn. Begrunnelsesplikten er ment å gjøre partene i stand til å forstå, kontrollere og eventuelt etterleve avgjørelsen. I tillegg sikrer plikten at relevante momenter blir hensyntatt og korrekt vurdert. Begrunnelsesplikten bidrar til større grundighet og nøyaktighet ved forvaltningens behandling av en sak.

Gode begrunnelser bidrar også til riktige og gode vedtak, effektiv overprøving, likebehandling av saker og god veiledning for senere saker. Gode begrunnelser vil normalt også bidra til større tillit til forvaltningen. Forvaltningslovens krav til begrunnelse av enkeltvedtak er å anse som minimumskrav, og omfanget vil variere etter sakens omfang og kompleksitet.

Sivilombudet har tatt stilling til begrunnelsesplikten i flere uttalelser. Når det gjelder plikten til begrunnelse av dispensasjonsvedtak etter pbl. § 19-2, har Sivilombudet uttalt følgende i sak 2011/2812:

Det må være et grunnleggende krav til begrunnelse for et dispensasjonsvedtak etter pbl. § 19-2 at det fremgår at hvert av lovens kumulative vilkår er vurdert og hvilke konklusjoner vurderingene munnet ut i.

Sivilombudet har også (i undersøkelser av dispensasjoner i strandsonen s. 11) uttalt seg nærmere om hva som nærmere kreves av begrunnelsen for hvert av dispensasjonsvilkårene:

«Loven krever at kommunene kartlegger relevante fordeler og ulemper ved dispensasjonen og veier disse mot hverandre. Kommunene må vise at det foreligger relevante, klare og positive fordeler som er «klart større» enn ulempene dispensasjonen medfører».

3.3 Kommunens dispensasjonsvurdering

I kommunens første vedtak 19.04.2024 konkluderte Bygningsmyndigheten med at *«hensynene bak bestemmelsen blir vesentlig tilsidesatt»*, og avsto derfor dispensasjonssøknaden. Dette er kun begrunnet med følgende generelle betraktninger, samt at landbruksnemda har avslått omdisponering av dyrket mark (sitat/utklipp):

Dispensasjon

Pbl. § 19-2 gir kommunen mulighet til å gi dispensasjon fra bestemmelser fastsatt i eller i medhold av samme lov.

Kommunens adgang til å gi dispensasjon er avgrenset. Det kreves at hensynene bak den bestemmelsen det dispenseres fra, eller lovens formål ikke blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må det foretas en interesseavveining, og fordelene ved å gi dispensasjon må være klart større enn ulempene.

Avvik fra arealplaner reiser særlige spørsmål. De ulike planene er som oftest blitt til gjennom en omfattende beslutningsprosess og er vedtatt av kommunens øverste folkevalgte organ, kommunestyret. Planene omhandler dessuten konkrete forhold. Det skal ikke være en kulant sak å fravike gjeldende plan. Dispensasjoner må heller ikke undergrave planene som informasjons- og beslutningsgrunnlag. Vesentlige planforutsetninger må ikke fravikes ved bruk av dispensasjon. Dersom en søknad åpenbart berører konfliktfylt forhold, eller det er klart at tiltaket ikke ville bli lagt inn i den opprinnelige planen, skal tillatelse ikke gis ved dispensasjon. Ut fra hensynet til offentlighet, samråd og medvirkning i planprosessen, er det viktig at endringer i planer av betydning ikke skjer ved dispensasjoner, men behandles etter reglene om kommuneplanlegging og reguleringsplaner. Dette er likevel ikke til hinder for at det f.eks. dispenseres fra eldre planer som ikke er fullt utbygget, og der reguleringsbestemmelsene er til hinder eller direkte motvirker en hensiktsmessig utvikling av de gjenstående eiendommene.

Hensynet bak LNF-formålet er å ivareta nåværende og fremtidig skog- og landbruksarealer samt

2

viktige fritidsarealer. Hensynssone landbruks er viktige landbruksområdene for matproduksjon og jordbrukets kulturlandskap. Saken behandles i Landbruksnemnda, og det ble avslått med begrunnelse at omdisponering av dyrka mark til sti ikke kan aksepteres. Det vil si at hensynet bak landbruksformål vil bli vesentlig tilsidesatt av oppføring av tiltak. Dispensasjon derfor kan ikke gis etter pbl § 19-2.

I saksframlegget 03.09.2024 skriver Kommunedirektøren:

«Klager nevner at omlegging av traseen er enkelt tiltak og jord ikke dyrkes til diket. Det oppgis at negative konsekvenser for landbruksdriften er marginale, mens samfunnsinteressen i å få omlagt turveien til en brukervennlig trase er stor. Kommunedirektøren opprettholder vurdering gjort i vedtak av 19.04.2024 om at dispensasjon for etablering av ny sti ikke gis. Tiltak bør få omdisponering av landbruksareal før det søkes om omgjøring av vedtak av 19.04.2024. Bygningsmyndigheten vurderer ikke saken etter friluftsloven.»

3.4 Statsforvalterens vurdering av kommunens begrunnelse av påklagde vedtak

Kommunens vedtak innebærer at et hovedspørsmål i saken er om Grimstad kommune sine vedtak av 19.04.2024 og 03.09.2024 er i tråd med reglene som gjelder for begrunnelse av enkeltvedtak.

Sett opp mot de krav som stilles til begrunnelse av dispensasjonsvedtak, er kommunens vedtak mangelfullt på flere punkter. Når det gjelder vilkår nr. 1 for dispensasjon, altså at hensyn bak bestemmelsene det dispenseres fra, eller hensyn i lovens formålsbestemmelse ikke må bli vesentlig tilsidesatt, fremkommer det av vedtakets begrunnelse ikke om kommunen har gjort noen konkret vurdering av om/hvordan hensyn bak reguleringsbestemmelsen § 8.1.5 blir vesentlig tilsidesatt, holdt opp mot søknadens anførsler og de faktiske omstendigheter konkret i saken. Det fremgår heller ikke av vedtakets begrunnelse om, og evt. hvordan, kommunen har vurdert hvorvidt lovens formålsbestemmelse tilsidesettes i vesentlig grad.

Statsforvalteren presiserer også at forvaltningen har en streng utredningsplikt før det fattes vedtak, jfr. fvl. § 17 som bl.a. lyder:

«Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes».

En kan i vedtakets begrunnelse ikke se noen vurderinger knyttet til det faktum at det aktuelle diket/grøfta, med tillegg av noe kantsoner, i Nibio Gårdskart er rubrisert som «annet markslag», og ikke som fulldyrket jord. Omsøkt sti er omsøkt med en bredde av 1,2 meter langsetter diket. Hvor mye av stien som vil være beliggende innenfor eller utenfor korridoren med «annet markslag» synes ikke vurdert. Det fremkommer i denne sammenheng heller ikke noen vurdering av tiltakshavers anførsel i klagen om at jorda ikke dyrkes helt ut til diket, fordi grøftene da vil skli ut. Anførselen kan synes å stemme overens med kategoriseringen i Nibio gårdskart. Anførselen om at opparbeidelse av tursti vil bli gjort slik at minst mulig dyrket mark omgjøres til tursti, og at jorda enkelt kan tilbakeføres dersom det senere skulle være ønskelig å fjerne stien, fremkommer heller ikke vurdert i verken vedtakene eller klagesaksforberedelsen.

Vi legger etter dette til grunn at saken er mangelfullt behandlet ved at det ikke framgår av vedtakene hvordan dispensasjonsvilkårene er vurdert konkret i denne saken, og hvordan de forskjellige momenter er vektlagt opp mot hverandre konkret i denne saken. Når kommunen ut fra generelle betraktninger har konkludert med at tiltaket tilsidesetter hensynene bak kommuneplanens formål og hensynssone, så har kommunen heller ikke begrunnet hvorvidt en slik tilsidesettelse kan anses som «vesentlig».

Av vedtaket fremkommer heller ingen vurderinger/begrunnelse av det konkrete tiltaket holdt opp mot de forskjellige bestemmelsene i kommuneplanen, herunder om tiltaket forringer/fører til driftsulempere, og hvordan et slikt tiltak i kantsonen av den åpne grøfta/diket eventuelt kommer i konflikt med «strengeste jordvern».

Det fremkommer heller ingen begrunnet vurdering av det konkrete tiltaket sammenholdt med bestemmelsen i kommuneplanen om at det etter dispensasjonssøknad kan tillates etablering av enkle tiltak som tilrettelegger for friluftsliv, bl.a. særskilt nevnt pkt. 5.6 tursti som eksempel på slike enkle tiltak. Det mangler også begrunnelse knyttet til de særskilt angitte vurderingskriteriene som er nevnt i retningslinjene til kommuneplanen, herunder tiltak som fremmer friluftsinnteresser i bokstav a, og at det ikke må utgjøre «vesentlige» terrenginngrep i bokstav b.

Relevant i dispensasjonsvurderingen er objektive fordeler og ulemper, sett fra et samfunnsmessig perspektiv. Personlige/ subjektive fordeler skal i utgangspunktet ikke vektlegges. Statsforvalteren presiserer at aktuelle vurderinger etter pbl. § 19-2, 2. ledd fullt ut er rettsanvendelse, uten noe rom for fritt skjønn.

Kommunens vedtak er ikke bygget på at dispensasjon avslås etter «kan»-skjønn i pbl. § 19-2 første ledd første punktum. Men i saksframlegget til Teknisk utvalgs møte 03.09.2024, hvor klagen skulle behandles, har Kommunedirektøren redegjort generelt for «kan»-skjønn. Dette er imidlertid ikke gjort til direkte begrunnelse for avslaget, og heller ikke drøftet konkret opp mot de faktiske forhold i saken. Det fremkommer ikke at kommunen endrer begrunnelse for vedtaket, men at «Kommunedirektøren har kommet frem til at klagen ikke inneholder momenter av en slik karakter at det gir grunnlag for å ta klagen tilfølge», og at Kommunedirektørens forslag til vedtak er at «Teknisk utvalg opprettholder vedtak i sak 24/00166». Det presiseres at ut fra sakens dokumenter ville et eventuelt avslag på dette grunnlag heller ikke være godt nok begrunnet slik saksfremstillingene er frem til nå. Med bakgrunn i ordlyden i retningslinjene til kommuneplanen, samt de konkrete forhold i saken, så måtte et slikt skjønnsmessig avslag vært godt begrunnet for å fremstå som saklig, og ikke vilkårlig.

Dersom kommunen vil benytte sin adgang til å avslå dispensasjonssøknader basert på kommunens skjønn, jfr. pbl. § 19-2, 1. ledd, så må det gjøres en konkret vurdering av dette. Kommunen kan i denne vurderingen legge vekt på blant annet foreliggende politiske og faglige føringer. Det vises herunder til at et avslag må være begrunnet i saklige hensyn, og det må ikke være vilkårlig. Videre kan kommunen i denne vurderingen vektlegge presedens-/konsekvenshensyn innenfor forannevnte rammer.

Statsforvalteren har etter dette kommet til at Grimstad kommune sine vedtak i saken ikke er i samsvar med kravene til begrunnelse slik de fremkommer i fvl. §§ 24 og 25. Vedtakene lider derfor av saksbehandlingsfeil.

Spørsmålet er etter dette hvilke følger saksbehandlingsfeilen har for Grimstad kommunes vedtak av 19.04.2024 og 03.09.2024. Etter fvl. § 41 er et vedtak som lider av saksbehandlingsfeil likevel gyldig «når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold». Det er ikke et krav om sannsynlighetsovervekt for at feilen kan ha innvirket på innholdet, men tilstrekkelig med en «ikke helt fjerntliggende mulighet», jf. blant annet Rt-2009-661 avsnitt 71.

Statsforvalteren finner ingen holdepunkter for at den mangelfulle begrunnelsen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, jf. fvl. § 41. Statsforvalteren finner heller ingen holdepunkter for at vedtaket ikke er ugyldig etter den ulovfestede ugyldighetslæren. Saksbehandlingsfeilen leder derfor til at vedtaket er å anse som ugyldig.

Grimstad kommune må derfor behandle dispensasjonssaken på nytt, og fatte vedtak med rettslig forankret begrunnelse for de faktiske og rettslige vurderingene som gjøres frem mot konklusjon/vedtak.

Konklusjon

Under henvisning til vurderingen over opphever Statsforvalteren Grimstad kommunes vedtak av 19.04.2024 og 03.09.2024, og sender saken tilbake til kommunen for ny behandling, jfr. fvl. § 34 fjerde ledd. Det vil si at klager har fått medhold i sin klage i den forstand at saken må behandles på nytt av kommunen. Ettersom vedtaket oppheves på det overnevnte grunnlag tas det ikke stilling til øvrige anførsler i saken.

Statsforvalterens vedtak i klagesaken er endelig og kan ikke påklages til overordnet forvaltningsorgan, jf. fvl. § 28.

Med visse unntak har partene rett til å se sakens dokumenter, jf. fvl. §§ 18 og 19. Partene har fått informasjon om vedtaket ved kopi av dette brevet.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at fvl. § 36 gir rett til dekning av vesentlige sakskostnader som har vært nødvendig for å få endret vedtaket til gunst for en part. Et eventuelt krav om dekning av vesentlige sakskostnader må fremsettes til Statsforvalteren innen tre uker etter mottakelsen av dette brev.

Med hilsen

Monica Bjørkholt Breive (e.f.)
justis og kommuneøkonomidirektør
Seksjon justis og kommuneøkonomi

Per Arve Drageland
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

ADVOKATFIRMA WIGEMYR & CO DA
Bente Bjørge
Geir Bjørge

Postboks 716
Hodnebrog 12
Hodnebrog 12

4666
4885
4885

KRISTIANSAND S
Grimstad
Grimstad